

ממתק לשבת

פרשת השבוע: ויצא תשע"ט

חומש: בראשית

האם מותר לרמאות לפעמים?

בפרשיותנו אנו נפגשים עם חוסר אמירת אמת, אם לא נאמר עם שקר... יעקב אבינו לוקח במרמה את הבכורה מעשיו אחיו ואף משנה בדיבורו לשאלותיו של יעקב אביו. פעם נוספת רחל ולאה לא אומרות את האמת ליעקב אבינו ביחס לחתונתם. רבות נכתב על כך האם באמת שיקרו האבות והאמהות באופן האסור או לא. מעניינת גישתו המיוחדת של האדמו"ר מגור [שפת אמת ויצא תרל"ג] שבה הוא מצדיק במקרים מסויימים חוסר אמירת 'אמת פורמלית'. זאת אומרת שישנם מצבים בחיים שדווקא השינוי בדיבור, למרות שאינו נראה אמת אך הוא באמת האמת לאמיתה, כי כך צריך להיות: 'ענין יעקב שלקח הברכות במרמה והוטב בעיני השם יתברך יש ללמוד מזה כי כדי להשיג האמת באמת רשאי לעשות ע"י עורמה... כיון שעיקר הרצון לבוא להאמת אינו בכלל שקר ואדרבא זה תיקון השקר'. בכדי להבין זאת ניתן דוגמאות לכך: טייס שנופל בשבי ומערים על שוביו שהוא בסך הכל הטבח ביחידה אינו משקר כי בראייה כללית זו האמת שצריכה להאמר על ידו והבטחון שלו ושל שולחיו הוא האמת המוחלטת. צה"ג אמבולנס שנוסע מהר או נוסע ברמזור אדום אינו עבריין תנועה אלא עושה את המעשה הנכון והחוקי ביותר. אך מגביל השפת את את ה'היתרי' לומר שקר ולשנות בדיבור רק כאשר הדבר נובע מתוך אמת מוחלטת והכרח גדול. רק מתוך אילוץ ושיקול דעת ולא לכל אדם השיקול דעת לשנות, לשקר ולרמאות. ולהיפך יש להתאמץ לדבוק באמת ולהתרגל לומר רק את האמת. 'תתן אמת ליעקב'.

הרב גבי קדוש

רבנות מועצה אזורית
בני שמעון

